

Livet, siden han fandt det nødvendigt at appellere til den offentlige Mening. Jeg tror, der var god Grund til at gøre dette. Men jeg tvivler stærkt om, at det vil nytte noget. Det er nu en Gang saadan med Spekulanter, at er der Udsigt for dem til at opnaa en Avance, tage de ikke Hensyn til de Mennesker, det kommer til at gaa ud over. Jeg frygter for, at den Spekulation, der har gjort sig gældende adskillige Steder i Landet, bliver fortsat i Fremtiden, hvis der ikke træffes saadanne Bestemmelser, at dette nogenlunde bliver umuligt. Vi have jo set, at der enkelte Steder er opstaaet private Udstykningskonsortier. Det er blevet mig meddelt, at der f. Eks. i Randers Amt bestaar et saadant Konsortium, der søger at udnytte Loven til private Folks Fordel, altsaa til Privatfordel.

De Bestræbelser, der i saa Henseende have gjort sig gældende, have givet Husmændene omkring i Landet Anledning til at gøre Forsøg paa at faa Loven ført ud i Livet paa den bedst mulige Maade. Man har derfor mange Steder nedsat Udvalg med det specielle Formaal at skulle tage sig af de vordende Statshusmænds Interesser. Jeg har lagt Mærke til, at ovre i Jylland have de samvirkende jyske Husmandsforeninger, saa vidt jeg ved, i hvert eneste Amt nedsat et saadant Udvalg, og jeg ved, at f. Eks. den Husmandsforening, der eksisterer i den Egn, hvor jeg bor, Skanderborg og Omegns Husmandsforening, for et Par Aar siden fandt sig foranlediget til at nedsætte et Udvalg til at tage sig af de vordende Statshusmænds Interesser; det skulde være dem behjælpeligt med at indkøbe Jord, raade dem med Hensyn til Bygningers Opførelse osv., i det hele gøre, hvad der kunde gøres for at udnytte Loven paa bedst mulig Maade til Fordel for de nye Statshusmænd. Endvidere have Husmændene paa sine Steder for at fremme dette samme Formaal oprettet Udstykningsforeninger. En saadan Forening er oprettet i Aarhus Amt, og en ny Forening af samme Slags er oprettet i gamle Skanderborg Amt, og den omfatter ogsaa den nordlige Del af Vejle Amt. Den ældste Udstykningsforening har allerede udfoldet en ikke ganske ringe Virksomhed. Den har for det første skabt noget mere Respekt for de Ønsker, der ere fremme fra Husmændenes Side, og den har ogsaa været i Stand til at udrette andet for Husmændene. I et enkelt Tilfælde har den saaledes været i Stand til at trykke Jordprisen en Del, og det betyder jo ikke

ganske lidt for de Husmænd, der rykke ind paa disse nye Husmandsbrug. I et Tilfælde har Foreningen købt en Gaard paa 100 Tdr. Land og har udstykket denne i Jordlodder til i alt 10 Statshusmandsbrug. Det er Jord, der nogenlunde hører til Jyllands bedste, og den staaer gennemsnitlig de nye Statshusmænd i 565 Kr. pr. Td. Land, en Pris, der saa vidt jeg kan skønne, er ikke saa lidt lavere, end den vilde være bleven, om der skulde være truffet Aftale mellem hver enkelt af de nye Husmænd og den tidligere Ejer af den paagældende Ejendom.

Det er naturligvis meget godt, at der er saadanne Bestræbelser oppe, men jeg ønsker at betone, at det burde ikke være nødvendigt. Loven burde være saadan, at det ikke skulde være nødvendigt at oprette saadanne Institutioner. Jeg tror, at man vilde komme væk fra meget af det uheldige, hvis der toges Hensyn til, hvad Husmændene mene om denne Sag. Der har, som jeg alt har nævnt, fra Husmændenes Side i længere Tid været Bestræbelser oppe for at forbedre Loven, og i Husmandskredse er man enig om, at der er Trang til Forbedring. Til Belysning af dette vil jeg gerne have Lov til at citere en Udtalelse, der er fremsat paa de samvirkende Husmandsforeningers fornylig afholdte Delegeretmøde i Aarhus. I denne Udtalelse sige Husmændene blandt andet følgende: „Gennem de Erfaringer, der ere indvundne, siden „Lov om Jord til Landarbejdere“ traadte i Virksomhed, erkendes det af alle, at Jordsælgerne gennem en høj Jordpris have høstet den største Fordel, medens Statshusmændenes Kaar for Flertallets Vedkommende ere langt under det Minimum i økonomisk Henseende, som de øvrige smaa danske Landbrugere for Tiden staa paa. For at raade Bod herpaa og for at finde et Middel til Hindring af Jordprisernes Stigning samtidig med, at Samfundet bliver sat i Stand til at tillegne sig den Jord, der nu udnyttes daarligt, er det, at Husmændene kræve Indførelse af Ekspropriationsret til Jorden; den er en Regulator for at udløse Trangen til Jord og en Hemsko for Jordprisernes Stigning. Dyr Jord er kun til Gavn for en faatallig Klasse her i Landet, medens billig Jord giver økonomisk Velstillethed til Landbrugets Udøvere. Ekspropriationen bør i fuld Udstrækning anvendes til Erhvervelse af Jord, der tilhører offentlige Institutioner, Len og Stamhuse samt overfor andre store Jordejendomme, dernæst overalt, hvor der er Trang til Stede, d. v. s., hvor en Familie ikke har